

TISKOVÁ SLUŽBA IVANA MEDKA, SLUŽBA DOMOVU

JITKA HANÁKOVÁ¹

Ivan Medek's Press Agency: Service to Homeland

Abstract: Ivan Medek established his press agency right after his arrival in Vienna, his new home in exile. The main goal was to support the domestic opposition. The core activity of this agency laid in the fast and regular provision of information regarding Czechoslovak civil initiatives towards western press agencies, media, Czechoslovak exile, international institutions and human rights organizations. Medek distributed documents of Charter 77 movement and The Committee for the Defence of the Unjustly Persecuted: open letters, information about persecuted Czechoslovak citizens and other independent news that he received from Czechoslovakia. The news about political events in Czechoslovakia therefore appeared in western printed media as well as in broadcastings of western radio and television stations. The news then travelled back to Czechoslovakia via western radio broadcastings such as Voice of America, Radio Free Europe, BBC, Radio Vatican and Deutsche Welle, and via exile periodicals.

Key words: Ivan Medek – press agency – Jan Kavan – Palach Press – Pavel Tigrid – Jiří Pelikán – opposition – political persecution – exile – The Committee for the Defence of the Unjustly Persecuted – Josef Josten – Anna Faltusová – State Security – Charter 77 – Voice of America – radio broadcasting – exile press

Contacts: Mgr. Jitka Hanáková, Archiv Národního muzea, Na Zátorách 6, 170 00 Praha 7; jitka_hanakova@nm.cz

Odchod do exilu

Ivan Medek odešel do exilu po stupňujících se útocích na svou osobu ze strany Státní bezpečnosti (StB). Pod jejím dohledem byl již od padesátých let,² ale perzekuce z její strany se výrazně stupňovaly od počátku roku 1977, kdy se připojil k prohlášení Charty 77.³ Byl mezi prvními třemi signatáři, kteří dostali výpověď ze zaměstnání.⁴ V Supraphonu, kde byl od roku 1970 zaměstnán jako redaktor, mu okamžitě ukončili pracovní poměr a zároveň mu v Pražském kulturním středisku zrušili smlouvy na všechna dohodnutá průvodní slova na koncertech v Divadlech hudby. Nastoupil tedy na volné místo sanitáře na operačním sále v nemocnici Na Františku v Praze, ale i odtud byl propuštěn s odůvodněním, že by mohl ovlivňovat pacienty.⁵ Od dubna 1977 začal pracovat v restauraci Pod Petřínem, jíž se říkalo U Tanku, jako umývač černého nádobí. Na zveřejnění textu Charty 77 reagoval režim akcí Asanace,⁶ která si kladla za cíl různými re-

presivními prostředky dosáhnout vystěhování co největšího počtu režimu nepohodlných osob, hlavně signatářů Charty 77. Do této akce StB byl zařazen i Ivan Medek. Zvyšující se perzekuce politických odpůrců režimu a útoky na signatáře Charty 77 vedly opozici k založení Výboru na obranu ne-spravedlivě stíhaných (VONS), který sledoval a zveřejňoval případy osob, jež byly trestně stíhány či vězněny za projevy svého přesvědčení a staly se obětmi policejní a justiční své-vole. Tento výbor byl ustaven 27. dubna 1978⁷ a Ivan Medek patřil mezi sedmnáct zakládajících členů VONS.⁸ Pro tuto svou činnost v Chartě 77 a VONS byl pronásledován, opakovaně vyslýchán a zadržován Státní bezpečností. Aby uchránil rodinu od perzekucí, na konci roku 1977 se rozvedl. Po neustálých výsleších a pod hrozbou vězení si v dubnu 1978 podal žádost o vystěhování. Útoky na Ivana Medka pak vyvrcholily 16. května 1978, kdy ho po výsledku v Bartolomějské ulici příslušníci StB vzali do auta a se zavázanýma očima

¹ Autorka je studentkou doktorského studia Historické sociologie Fakulty humanitních studií UK.

² Archiv bezpečnostních složek v Praze (dále jen ABS), fond (dále jen f.) Vyšetřovací spisy, V-3246 MV; svazková agenda, arch. č. 31279 MV.

³ Archiv Národního muzea – sbírka Československé dokumentační středisko (dále jen ANM – ČSDS), fond Charta 77 (nezpracovaný fond), Dokument Charty 77 č. 1.

⁴ Dalšími byli signatáři Charty 77 Anna Fárová a Zdeněk Mlynář.

⁵ Ivan MEDEK, *Děkuji, mám se výborně*, Praha 2005, s. 75–78.

⁶ Po zveřejnění Charty 77 vydal federální ministr vnitra Jaromír Obzina pokyn, jak se vypořádat s „nepřátelskými osobami“. Tato akce dostala krycí název ASANACE a jejím účelem bylo donutit nepohodlné chartisty a disidenty k vystěhování se ze země. Tento rozkaz byl vydán 21. prosince 1977 a bylo v něm uvedeno: „docílit úplného rozložení a izolace hlavních organizátorů akce Charta 77 od ostatních signatářů a u vytipovaných organizátorů dosáhnout vystěhování z ČSSR“. Metody této akce byly různé, útoky na rodinu, fyzické násilí, vydírání. V rámci této akce se vystěhovali např. i Vratislav Brabenec, Zbyněk Čeřovský, Jaroslav Hutka, Svatopluk Karásek, Ivan Binar, Julius a Zdena Tominovi, viz Ondřej KOUTEK, *Akce ASANACE*, in: *Securitas imperii* 13, Praha 2006, s. 174.

⁷ ANM – ČSDS, f. VONS (nezpracovaný fond), Dokument VONS ze dne 27. 4. 1978.

⁸ Zakládajícími členy VONS byli: Rudolf Battěk; Otta Bednářová; Jarmila Bělíková; Václav Benda; Jiří Dienstbier; Václav Havel; Přemysl Janýr; Elzbieta Ledererová; Václav Malý; Ivan Medek; Dana Němcová; Ludvík Pacovský; Jiří Ruml; Gertruda Sekaninová-Čakrtová; Anna Šabatová; Jan Tesař; Petr Uhl.

Po příchodu do Vídně se Ivan Medek zapojil do exilové činnosti a hned 21. srpna, čtyři dny po příjezdu, vystoupil na manifestaci k 10. výročí okupace Československa. Soukromá sbírka.

a v poutech jej odvezli do odlehle části lánské obory, kde ho vláčeli několik desítek metrů a napadli tak, že ztratil vědomí. Odjeli a bez pomoci ho tam nechali ležet.⁹ Po této zkušenosti nabyl přesvědčení, že nemá smysl zůstat doma. Měl jasnou představu o tom, jak by mohl být pro VONS prospěšný v zahraničí. A tak se, pod zvyšujícím tlakem StB, rozhodl pro odchod do exilu a potvrdil svou žádost o vystěhování. Využil nabídky rakouského spolkového kancléře Bruna Kreiského o poskytnutí azylu signatářům Charty 77. Do Vídně přijel vlakem 17. srpna 1978, kde se ho ujal Přemysl Janýr, kte-

rý byl pověřen organizací pomoci pro přicházející signatáře Charty 77.¹⁰

Ivan Medek odešel do vídeňského exilu s úmyslem udržet co nejtěsnější spojení s přáteli v Československu a informovat domov i svět o tom, co se v Čechách a na Slovensku děje. Ihned se tedy snažil navázat spolupráci s Rádiem Svobodná Evropa (RFE) a obrátil se na svého přítele z mládí Vojtěcha Vogela,¹¹ redaktora RFE. Na vyžádání zaslal několik svých návrhů na příspěvky do vysílání. RFE přijalo nejprve do vysílání cyklus pěti příspěvků o československých legiích¹² *Poznámky k československým legiím v první světové válce*,¹³ dále stať o Chartě 77 a Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných a příspěvek o politických procesech doma. Pro pořad redaktora Jaroslava Dreslera *Slovo a svět* psal recenze na nové knihy, ale také texty o dirigentu Václavu Talichovi a Hudební mládeži.¹⁴ Teprve později připravoval pravidelné zprávy o situaci doma, o nových případech perzekuce disidentů a o probíhajících politických procesech. V polovině října 1978, kdy mu byl vydán pas, odjel do Mnichova, aby se ve Svobodné Evropě ucházel o zaměstnání. Odmítli jeho nabídku s tím, že nemají volné místo, ale přijali ho jako externího spolupracovníka.¹⁵ I za to byl Medek rád, protože honoráře byly pro něho z existenčních důvodů velmi důležité.¹⁶ Hned při své první cestě do Německa navázal svá nejcennější exilová přátelství, ve Frankfurtu se setkal s Pavlem Tigridem a na setkání Opus bonum v Kreuthu s Anastázem Opaskem,¹⁷ kterého znal již z domova.

Poté, co se neúspěšně ucházel o zaměstnání ve Svobodné Evropě, mu Ludvík Kavín ve Vídni poradil, aby to zkusil v Hlasu Ameriky u Rona Pemsteina. Jeho prostřednictvím se spojil se svým dávným přítelem Pavlem Pecháčkem, který tam pracoval jako sportovní redaktor.¹⁸ Dohodl se s ním na prvních příspěvcích, a tak již v prosinci 1978 se stal Ivan Medek spolupracovníkem rozhlasové stanice Hlas Ameriky. Později byl dopisovatelem i dalších stanic, jako BBC, Deutsche Welle a Rádio Vatikán. Vzhledem k tomu, že ani v Hlasu Ameriky mu zprvu vůbec neplatili, nadále hledal místo, které by ho uživilo. Na doporučení své známé získal zaměstnání v uprchlickém táboře Traiskirchen, kde v letech 1980–1984 pracoval jako poradce Amerického fondu pro československé uprchlíky, který pomáhal běžencům z Československa najít uplatnění v západních zemích.

Ivan Medek prostředníkem mezi domovem a Západem

V době odchodu do exilu měl již Ivan Medek jasnou představu o tom, jak by mohl být pro VONS užitečný. Na za-

⁹ ANM – ČSDS, f. VONS, Sdělení VONS č. 7, ze dne 23. 5. 1978.

¹⁰ Radek SCHOVÁNEK – Petr BLAŽEK, „Snad si dobře vzpomínám“. *Rozhovor s Ivanem Medkem o Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných*, in: Jaroslav PAŽOUT (ed.), *Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978–1989*. Sborník grantového projektu č. 1, Praha 2007, s. 124.

¹¹ Vojtěch Vogel (1925), dirigent a hudební skladatel, jeden ze spoluzakladatelů Českého komorního orchestru. Pracoval v RFE od počátku roku 1959. Po roce 1989 se ukázalo, že ho I. správa MV vedla jako spolupracovníka v kategorii „důvěrný styk“ s krycím jménem „Ptáčník“, viz Prokop TOMEK, *Objekt ALFA: Československé bezpečnostní složky proti Rádiu Svobodná Evropa*, Praha 2006, s. 95.

¹² ANM – ČSDS, f. Ivan Medek (nezpracovaný fond), korespondence Ivana Medka s Josefem Schneiderem. Josef Schneider (1922), novinář, v RFE pracoval od roku 1953, v letech 1982–1983 ve funkci úřadujícího ředitele čs. redakce.

¹³ ANM – ČSDS, f. Ivan Medek, pořady pro RFE 1978–1982.

¹⁴ ANM – ČSDS, f. Ivan Medek, korespondence Ivana Medka s Jaroslavem Dreslerem. Jaroslav Dresler (1925–1999), literární kritik a novinář, v RFE pracoval od roku 1953 jako redaktor kulturních pořadů.

¹⁵ Radio Free Europe, Washington D.C., externím spolupracovníkem RFE byl od 24. října 1978.

¹⁶ Ivan MEDEK, *Děkuji, mám se výborně*, s. 88.

¹⁷ ANM – ČSDS, f. Ivan Medek, korespondence Ivana Medka s Josefem Schneiderem, 19. září 1978.

¹⁸ R. SCHOVÁNEK – P. BLAŽEK, „Snad si dobře vzpomínám“, s. 127.

<p>Ort und Datum der Geburt } ² Prag Place and date of birth } 13. Juli 1925 Beruf } Musikpublizist Occupation } Derzeitiger Wohnort } Wien Present residence } Mädchenname } und Vorname(n) der Ehegattin*) } * Maiden name and forename(s) of wife } Name und Vorname(n) des Ehegatten*) } * Name and forename(s) of husband }</p> <p>Personsbeschreibung Description</p> <p>Körpergröße } 180 cm Height } Haare } braun Hair } Farbe der Augen } blau Colour of eyes } Nase } gerade Nose } Gesichtsform } oval Shape of face } Gesichtsfarbe } weiß Complexion } Besondere Kennzeichen } Narben Blind- Special peculiarities } darmoperation.</p> <p>Kinder in Begleitung des Dokumenteninhabers Children accompanying holder</p> <table border="0"> <thead> <tr> <th>Name</th> <th>Vorname(n) Forename(s)</th> <th>Ort und Datum der Geburt Place and date of birth</th> <th>Geschlecht Sex</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> <p>* Nichtzutreffendes ist zu streichen. * Strike out whichever does not apply. Dieses Dokument enthält 32 Seiten, ausschließlich Einband. This document contains 32 pages, exclusive of cover.</p>	Name	Vorname(n) Forename(s)	Ort und Datum der Geburt Place and date of birth	Geschlecht Sex																	<p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">Lichtbild des Dokumenteninhabers und Stempel der ausstellenden Behörde</p> <p style="text-align: center;">Photograph of holder and stamp of issuing authority</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: center;">Unterschrift des Inhabers Signature of holder</p> <p style="text-align: center;">Dieses Dokument enthält 32 Seiten, ausschließlich Einband. This document contains 32 pages, exclusive of cover.</p>
Name	Vorname(n) Forename(s)	Ort und Datum der Geburt Place and date of birth	Geschlecht Sex																		

Rakouský cestovní pas, 1978. Soukromá sbírka.

čátku však bylo nejdůležitější vytvořit spolehlivé spojení s domovem, kterým by získával aktuální informace o činnosti opozice. Spojení se mu podařilo navázat díky Václavu Bendovi.¹⁹ Postupem času se množství spolupracovníků, kteří mu zprávy telefonovali, rozšiřovalo. Mezi těmi, kdo nejčastěji diktovali zprávy o činnosti opozice, byli například Jiří Hájek, Václav Havel, Kamila a Václav Bendovi, Anna a Petr Uhlovi, občas Václav Malý, také Jan Ruml. Ve druhé polovině osmdesátých let často volávala také Libuše Šilhánová,²⁰ pravidelně předával informace hlavně Petr Uhl se svou Východoevropskou informační agenturou a v letech před listopadem 1989 skoro denně hlásila do Vídně zprávy o situaci v Československu Anna Marvanová. Později volali i lidé z venkova. Lidé Ivana Medka většinou nekontaktovali z domova, ale často z telefonních budek, z pošty nebo ze služebních telefonů po pracovní době. Například členka

VONS Věra Vránová²¹ pracovala na poště, kde měla snadný přístup k telefonu, a tak velmi často diktovala zprávy do Vídně – především četla dlouhé dokumenty Charty 77 a VONS.²² Petr Uhl na činnost Věry Vránové pro VONS vzpomíná: „Pamatuji si, že před zavřením jsem byl u Věry Vránové v práci – měla dva aparáty, na jednom měla vytočeného Kavana a na druhém Medka a četla jim to současně.“²³ Volající, kteří si každý detail zprávy pečlivě ověřovali, se nikdy nepředstavovali, Ivan Medek je poznal po hlase, zárukou správnosti byl v tomto případě hlas volajících. Většinu z nich znal Ivan Medek osobně.

Vlastní práce Ivana Medka spočívala v přijímání telefonních zpráv, jejich přepisu a distribuci. Díky Pavlu Tigridovi měli brzy u telefonu jednoduché nahrávací zařízení, mohli tak nahrát přibližně sto minut, což u některých dokumentů Charty 77 a Sdělení VONS bylo sotva dostačující.²⁴ Tyto

¹⁹ Tamtéž, s. 123.

²⁰ Libuše ŠILHÁNOVÁ, *Když se řekne Ivan Medek*, in: Za Ivanem Medkem, Paměť a dějiny, 2010, roč. 4, č. 1, s. 46–48. Srov. L. ŠILHÁNOVÁ, *Ohlédnutí za životem*, Praha 2005, s. 194.

²¹ Po roce 1989 se ukázalo, že Věra Vránová byla v té době již spolupracovnicí Státní bezpečnosti, spolupráci podepsala den po založení VONS, viz Petr BLAŽEK, *Krycí jméno „Petra“*. *Archivní dokumenty o spolupráci Věry Vránové se Státní bezpečností*, in: Jaroslav PAŽOUT (ed.), *Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných*. Politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978–1989. Sborník grantového projektu č. 1, Praha 2007, s. 81–114.

²² Rozhovor autorky s Helenou Medkovou, 17. 2. 2014, viz též Petr BLAŽEK – Jaroslav PAŽOUT, *Nejcitlivější místo režimu. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS) pohledem svých členů (diskusní setkání 19. října 2007)*, Praha 2008, s. 22.

²³ Tamtéž s. 24.

²⁴ Rozhovor autorky s Helenou Medkovou, 17. 2. 2014, viz též R. SCHOVÁNEK – P. BLAŽEK, „*Snad si dobře vzpomínám*“, s. 123.

V roce 1979 se Ivan Medek oženil s Helenou Cinybulkovou, žačkou svého přítele, pianisty Ivana Moravce.

zprávy přepisoval Ivan Medek se svou manželkou Helenou²⁵ na psacím stroji a potom je rozesílal zájemcům. Kromě toho chodily materiály i poštou, u některých textů bylo nutné mít pro kontrolu také původní písemnou podobu a některé dokumenty byly přece jen příliš dlouhé. Takto získávali především *Informace o Chartě 77*, *Informace o církvi*, obsáhlejší Dokumenty Charty 77 a Sdělení VONS, ale také zprávy křesťanských a dalších skupin, které z Charty 77 vycházely a navazovaly na ni. Tyto dokumenty nebyly posílány na adresu manželů Medkových. Paní Medková, která učila hru na klavír na konzervatoři a hudební škole, požádala své kolegyně, zda by na jejich adresy nemohla být doručována jejich pošta. Ty pak dostávaly na svou adresu obálky z Prahy, a aniž by tušily, co je vevnitř, předávaly je paní Medkové.²⁶

Cílem Ivana Medka bylo dostat došlé informace a materiály do rozhlasového vysílání, tiskových agentur a exilových periodik. Hlavně v prvních letech svého exilu publikoval Ivan

Medek jako mluvčí VONS v zahraničí²⁷ řadu článků, v nichž informoval o politických procesech. Na základě sdělení VONS popisoval jednotlivé kauzy odsouzených disidentů, referoval o vztahu státních orgánů k církvím v Československu. Tyto informace o perzekvovaných a pronásledovaných občanech publikoval v exilových časopisech. V *Národní politice* seznámil čtenáře například s činností Charty 77 a s posláním VONS,²⁸ s procesem se členy VONS,²⁹ s případem věznění Oldřicha Tomka,³⁰ informoval o případech Adalberta Černého³¹ a Václava Malého.³² Další kauzy popisoval v časopisech *Svědectví*, *Londýnské listy*, *Demokracie v exilu*, *Hlas Bohemie*, *Právo lidu*, *Zpravodaj*, *Americké listy*, *Hlas Čechů a Slováků v Austrálii*, *Listy a Studie*.³³

Hned od svého příjezdu do Vídně byl Ivan Medek pod pečlivým dohledem agentů československé rozvědky, která monitorovala jeho působení v exilu a jeho kontakty v zahraničí i doma. Agenti okamžitě zaznamenali jeho vystoupení

²⁵ V roce 1979 se Ivan Medek oženil s Helenou Cinybulkovou, žačkou svého přítele, pianisty Ivana Moravce. Do Vídně přijela na konci roku 1978.

²⁶ Rozhovor autorky s Helenou Medkovou, 17. 2. 2014.

²⁷ *Svědectví: čtvrtletník pro politiku a kulturu*, 1982, roč. 17, č. 66, s. 237.

²⁸ Ivan MEDEK, *Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných*, *Národní politika*, 1979, roč. 11, č. 1–2, s. 7.

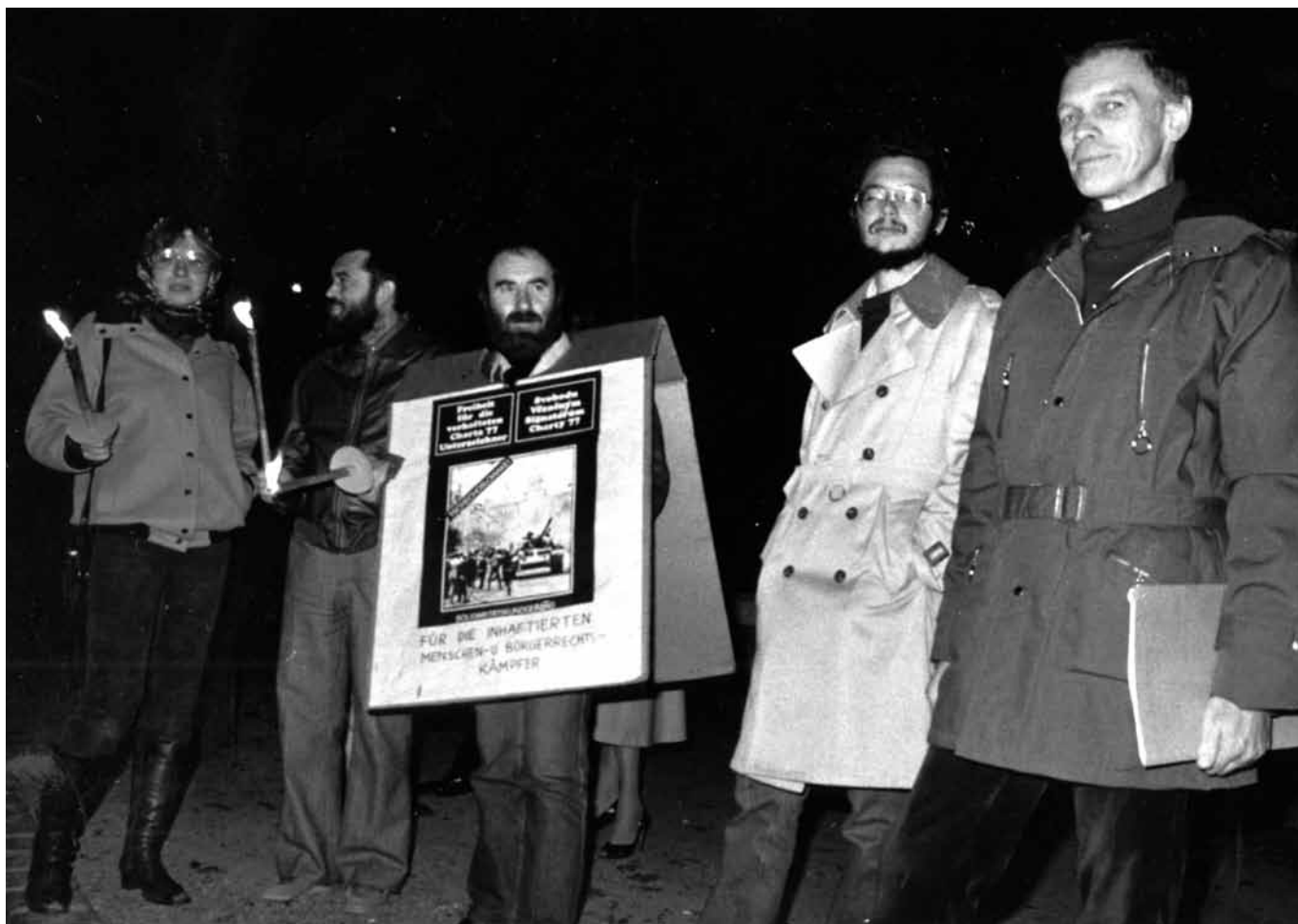
²⁹ Ivan MEDEK, *K zatčení nespravedlivě stíhaných*, *Národní politika*, 1979, roč. 11, č. 7–8, s. 9.; Ivan MEDEK, *K procesu v Praze*, *Národní politika*, 1979, roč. 11, č. 12, s. 7.

³⁰ Ivan MEDEK, *Poznámka k tak zvanému případu Oldřicha Tomka z Chotěboře*, *Národní politika*, 1979, roč. 11, č. 9, s. 7.

³¹ Ivan MEDEK, *Kdo je Adalbert Černý*, *Národní politika*, 1979, roč. 11, č. 11, s. 1.

³² Ivan MEDEK, *Případ Václav Malý*, *Národní politika*, 1979, roč. 11, č. 11, s. 5.

³³ Viz např. *Svědectví* (1980, č. 61; 1981, č. 64; 1983, č. 69), *Londýnské listy* (prosinec 1979, leden 1980, květen 1980, červen 1980, duben 1981, říjen 1981, listopad – prosinec 1981, duben 1983), *Demokracie v exilu* (1979, č. 1), *Národní politika* (1979, č. 1, č. 5; 1981, č. 5), *Hlas Bohemie* (1979, č. 2), *Listy* (1979, č. 4), *Studie* (1979, č. 62, č. 66; 1982, č. 79).

Ivan Medek (vpravo) na manifestaci za propuštění vězňených signatářů Charty 77, Vídeň 1979. Soukromá sbírka.

na demonstraci 21. srpna 1978 (tedy čtyři dny po Medkově vystěhování do Vídně) k desátému výročí srpnové okupace³⁴ a jeho účast na schůzce emigrantů z konce srpna věnovanou problematice roku 1968.³⁵ Věděli o Medkově dopisu papeži Janu Pavlu II., v němž vyličil situaci katolické církve v ČSSR.³⁶ Informovali o akci, která se konala 7. prosince 1978 na protest proti potlačování lidských práv v ČSSR a Brazílii, kde Medek vystoupil s příspěvkem o situaci v ČSSR.³⁷ Za zmínku pak stojí jejich hodnocení Ivana Medka ze srpna 1979: „V profesionálního disidenta se v poslední době vyvíjí Ivan Medek. Jako oficiální zástupce VONSu v zahraničí je iniciátorem mnoha akcí. Má rozsáhlý korespondenční styk s lidmi v ČSSR a dostává rychle a pravidelně informace. Úzké styky má také do Švýcarska a k tamnímu K-231 a dále s křesťanskými nebo křesťansko-politickými organizacemi. Má značně silný vliv na celé chartistické prostředí venku.

Jeho nynější partnerka, která v Rakousku emigrovala, prý s sebou přivezla seznam lidí, které opozice podezívá ze spolupráce s čs. bezpečností v zahraničí.³⁸ Ze setkání Opus bonum ve Frankenu v květnu 1981 byla na Medka podána hned dvě hlášení agentů StB. V jednom se uvádí: „Za muže na vzestupu je označován také I. Medek, jehož i Tigrid označuje za ‚držitele žhavé linky do Prahy‘. Medek je dnes považován organizačně za jeden z nejdůležitějších článků, a pokud jde o spojení do Prahy, hraje významnější úlohu než Prečan v NSR...“³⁹ Druhý agent shrnul své hodnocení takto: „...Má ‚horký drát‘ do Prahy...“⁴⁰

Ivan Medek, sám signatář Charty 77 a člen VONS, si na základě vlastních zkušeností dokázal představit nelehkou situaci pronásledovaných, a tak se brzy přihlásil i mezi podporovatele a spolupracovníky kampaně na pomoc vězňeným disidentům – U.K. Committee for the Defence of the Unjustly

³⁴ ABS, f. Objektové svazky rozvědky, objektový svazek 12613, osobní podsvazek č. 330, veden na Ivana Medka pod krycím jménem Mecin (dále jen sv. 12613/330), výpis ze šifry z Vídně, došlé 21. 8. 1978, výpis ze sv. 12613/319.

³⁵ ABS, f. Objektové svazky rozvědky, sv. 12613/330, pramen Zlotý (Tibor Zlocha, 1929), došlé 3. 9. 1978, výpis ze sv. 12613/319.

³⁶ ABS, f. Objektové svazky rozvědky, sv. 12613/330, pramen Dios (Josef Hodic, 1924), 30. 11. 1978, výpis ze sv. 12613/319. Druhý dopis Ivana Medka papeži Janu Pavlu II. s prosbou o pomoc členům VONS uveřejnil *Listy*, 1979, roč. IX, č. 4, s. 51.

³⁷ ABS, f. Objektové svazky rozvědky, sv. 12613/330, výpis ze šifry z Vídně, došlé 14. 12. 1978, výpis ze sv. 12613/319.

³⁸ ABS, f. Objektové svazky rozvědky, sv. 12613/330, pramen: PANTHER – 13. 8. 1979, záznam komunistické rozvědky vznikl na základě hlášení Josefa Hodice, tajného spolupracovníka působícího v tomto období pod krycím jménem „Panther“ ve Vídni, viz též R. SCHOVÁNEK – P. BLAŽEK, „*Snad si dobře vzpomínám*“, s. 132.

³⁹ ABS, f. Objektové svazky rozvědky, sv. 12613/330, pramen: PANTER – 21. 5. 1981, hlášení Josefa Hodice.

⁴⁰ ABS, f. Objektové svazky rozvědky, sv. 12613/330, pramen: MNICH (Karel Mácha, 1931), ze dne 21. 5. 1981.

Ivan Medek jako poradce pro československé uprchlíky v táboře Traiskirchen, 1980

Prosecuted (CDUP), tj. britského VONS.⁴¹ Jeho zakladatelem a hybnou silou byl Josef Josten, který v květnu 1981 požádal Ivana Medka o přímé a rychlé zprávy o Chartě 77 a VONS a o osudech jejich členů. A tak mu Medek posílal všechny aktuální materiály, které dostával z domova, často expresní poštou. S pomocí Ivana Medka se Jostenovi dařilo rychleji a lépe informovat nejen britské politiky a žurnalisty o tom, co se děje v Československu. Zprávy o vězněných odpůrcích režimu, nejen v Čechách, ale v celém východním bloku, posílal Josten do třiceti pěti zemí. Josten zasílal Medkovi na oplátku kopie zpráv a článků o kampaních CDUP, aby pronásledovaní doma věděli, co všechno pro ně exulanti, západní činitelé a tisk dělají, čímž se jim dostávalo podpory a ujištění, že jejich práce má smysl. O dva měsíce později píše Josten Medkovi: „Exilu chybí jakási ústřední informační centrála, kde by se podobné materiály soustřeďovaly a rozesílaly zájemcům v řadách čs. organizací a tisku. Ideálním místem by byla Vídeň. Financovat by to měli příjemci zpráv, jistě by se jich našlo aspoň padesát...“⁴² Medek byl v té době velmi časově vytížen, vedle práce v táboře pro uprchlíky, která ho finančně zajišťovala, připravoval relace pro Hlas Ameriky a zveřejňoval zprávy o utlačovaných a vězněných doma v exilovém tisku.

Přesto se stále rozšiřoval okruh odběratelů zpráv Medkovy informační služby. Přispělo k tomu zachycení karavanu s exilovou literaturou, který vypravil z Londýna Jan Kavan. Vůz, jímž jeli dva mladí francouzští občané Gilles Thonon a Françoise Anisová, byl zadržen na hraničním přechodu v Dolním Dvořišti 27. dubna 1981. Ve voze byly, kromě zakázané literatury, i štítky s adresami českých odběratelů časopisu *Svědectví*. Brzy nato zahájila StB rozsáhlou policejní akci, při níž bylo v Praze, Brně a Bratislavě zadrženo kolem třiceti osob. Proti dvanácti ze zadržovaných bylo zahájeno trestní stíhání pro podvracení republiky, později známé jako proces „Jiřina Šiklová a spol.“⁴³ Tím byly značně narušeny mnohé vybudované kanály pro distribuci informací a dokumentů z Československa. Budování nových spojení po květnovém zatýkání bylo náročné a nějakou dobu trvalo. Po tomto incidentu se utlumila hlavně činnost agentury Palach Press.⁴⁴ Navíc se Jan Kavan dostal do soudního sporu s britskou televizí Thames Television, která 25. června 1981 odvysílala film, v němž rekonstruovala situaci, ke které došlo na hranicích, a vylíčila, z jakého důvodu došlo k zatýkání disidentů. Jan Kavan stále tvrdil, že se v karavanu žádné adresy nenacházely. Do tohoto sporu chtěl vtáhnout i Amnesty International (AI). Žádal orga-

⁴¹ Hlavním impulsem pro založení britského Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných bylo pozatýkání všech členů československého VONS – Václava Havla, Petr Uhla, Václava Bendy, Dany Němcové, Jiřího Dienstbiera, Otky Bednářové. Jejich proces v říjnu 1979 vyvolal velkou vlnu pobouření a odporu nejen ve Velké Británii, ale prakticky v celém západním světě. CDUP se zabývala ochranou a podporou dodržování lidských práv ve všech zemích, kde byla porušována. Členy a podporovateli CDUP byli významní politici, především členové britského parlamentu a osobnosti kulturního a společenského života, kteří diplomatickým tlakem usilovali o propuštění politických vězňů.

⁴² ANM – ČSDS, f. Ivan Medek, korespondence s J. Jostenem, dopis z 19. 7. 1981.

⁴³ Vazba byla uvalena na francouzské občany – studentku práv Françoise Anisovou a právníka Gillese Thonona, kteří byli 20. 5. 1981 vyhoštěni, dále na spisovatelku Evu Kantůrkovou, socioložku Jiřinu Šiklovou, novináře Karla Kyncl a Jiřího Rumla, Jana Rumla, prof. Miroslava Kusého, historika Milana Šimečku, Jiřího Müllera, historika Jana Mlynárika a básníka Jaromíra Hořce. Ve vazbě jich zůstalo osm, propuštěni byli M. Kusý a J. Müller.

⁴⁴ Tisková agentura Palach Press byla založena v únoru 1976 v Londýně skupinou českých a anglických novinářů, kteří od roku 1970 poskytovali západním sdělovacím prostředkům dokumenty a informace československé opozice.

Vídeň, srpen 82

Vážení a milí přátelé,

květnový a červnový průzkum ukázal, že zájem o originální i do cizích jazyků přeložené materiály o současné situaci v Československu je daleko větší, než jsme původně předpokládali. Jsme rádi, že můžeme původní odhad nákladů, který vyvolal někde dokonce i nedorozumění, podstatně snížit.

Předpokládáme, že zájemcům o původní české a slovenské texty bychom mohli dokumenty zasílat pravidelně za cca 70 DM /nebo odpovídající částku v jiné měně/ měsíčně, což by mělo krýt základní výdaje /telefony, poštovné, rozmnožování a pod./. Pokud by tyto texty měly být publikovány, dohodli bychom se zvlášť.

Přikládáme přehled materiálů za první pololetí letošního roku a těšíme se na spolupráci.

Se srdečným pozdravem

Pozu.

Byly to iluze. „cca 70 DM“ nebořilal skoro nikdo z choventů. Byli také chudí. Bez pomoci P. Třípěle, Madec Charty, které všichni jen prakticky bořilo kromě z USA (Roroe) by to vůbec nešlo.

Amu

V srpnu 1982 zahájil Ivan Medek činnost své rozšířené Tiskové služby. V průvodním dopisu první nabídky materiálů odhadl náklady na měsíční paušální platby na 70 DM. Po ukončení této činnosti v lednu 1990 k tomu připsal poznámku, jak to ve skutečnosti s placením paušálu bylo. ANM – ČSDS, fond Ivan Medek.

Dokument Charty 77 č.64/89

13.10.1988

P r o h l á š e n í k 28. ř í j n u 1989

Vznik Československé republiky si připomínáme ve vzrušené době, kdy se některé země sovětského bloku vymaňují postupně z pout totalitního způsobu vlády a usilují o demokracii a kdy i v naší společnosti roste touha po demokratičtějších poměrech. Charta 77 už nejednou u příležitosti 28.října zdůraznila, že i když návrat do minulosti není možný, můžeme se i my dnes inspirovat demokratickými ideály, které zrod našeho novodobého státu provázely, a navázat v mnohém na odkaz prvního prezidenta Československé republiky. Dnešní doba tuto inspiraci s novou naléhavostí aktualizuje.

28.říjen není ovšem jen dnem vzniku moderního Československa. Je i výročním dnem, kdy bylo v naší zemi přijato federativní státoprávní uspořádání, a tím byl podniknut významný krok k uznání přirozených práv obou našich národů. Svě úsilí o demokratičtější a svobodnější poměry bychom měli spojovat i se snahou, aby československá federace nebyla jen ryze formální, ale aby byla výrazem i skutečného a autenticky žijícího bratrství našich národů. Jakkoli různé jsou tradice a konkrétní podmínky, v nichž naše dva národy žijí, jejich touha po demokracii je společná a může se naplňovat jen na základě solidární spolupráce všech českých a slovenských demokratů. Zastánci totalitního způsobu vlády to dobře vědí a jejich nedávný tvrdý útok proti slovenským demokratům to dokazuje. Je to útok proti demokratickým ambicím obou našich národů. Využíváme tedy této příležitosti nejen k tomu, abychom znovu zdůraznili touhu naší společnosti po demokracii, ale i k tomu, abychom vyzvali naše dva národy k těsnější, živé a solidární spolupráci, vycházející z vědomí nedělitelnosti našeho osudu.

Koncem září t.r. zahájila Charta 77 jednání s pražskými úřady a institucemi, jehož cílem bylo získat v Praze prostor, ať už na odkrytém prostranství nebo v sále, kde by si různé nezávislé iniciativy a vůbec všichni občané, kteří to nechtějí učinit v rámci oficiálních oslav, důstojně připomněli letošní 28.říjen. Charta 77 chtěla tímto krokem předejít nebezpečí nové konfrontace, k níž by eventuelní zásah proti spontánnímu občanskému vystoupení na veřejných prostranstvích mohl vést.

Tato jednání nebyla, bohužel, úspěšná.

Chartě 77 za této situace nezbyvá, než znovu zdůraznit, že ústava ČSSR zaručuje všem občanům právo svobodně se shromažďovat na veřejných místech a že všechny administrativní pokusy omezit toto právo jsou protiústavní a případné policejní zásahy proti jeho naplňování jsou bezdůvodné a ničím neobhajitelné.

Václav Havel
mluvčí Charty 77

Tomáš Hradílek
mluvčí Charty 77

Dana Němcová
mluvčí Charty 77

(Mluvčí Charty 77 Saša Vondra je t.č. ve vězení.)

Ivan Medek byl členem Katolického klubu ve Vídni, na fotografii s páterem Josefem Novotným, spoluzakladatelem klubu, 25. října 1985. Soukromá sbírka.

nizaci o písemný projev podpory Palach Pressu (PP) ve sporu se zmíněnou televizí. AI měla potvrdit, že film uškodil zatčeným v Praze a že zprávy, které PP poskytuje, jsou autentické. George (Jiří) Steiner⁴⁵ z AI toto odmítl. AI zůstala v tomto sporu zcela neutrální a na podzim 1981 se s Palach Pressem rozešla, protože Jan Kavan jí přestal posílat materiály. Všechny potřebné informace a dokumenty Charty 77 a VONS pak získával George Steiner od Ivana Medka.⁴⁶

Institucionalizace informační služby

Po výzvách svých přátel i zvýšené poptávce po informacích začal Medek připravovat nové uspořádání své informační služby, která by pracovala zcela samostatně a nezávisle a organizačně by neměla nic společného s agenturou Palach Press. Po předchozí poradě s Pavlem Tigridem rozeslal Ivan Medek v květnu 1982, jakožto mluvčí VONS v zahraničí, návrh nové koncepce své informační služby všem exilovým organizacím a osobnostem – anglicky, francouzsky a německy na několik set adres jednotlivců, redakcí, knihoven, výzkumných ústavů a všem východním dopisovatelům, akreditovaným ve Vídni.

V tomto návrhu seznámil adresáty se změnami a plány, jež chce uskutečnit v činnosti své informační služby, která tvoří hlavní část jeho práce pro VONS. Uvedl, že vzhledem ke zvyšující se poptávce po informacích z domova a po žá-

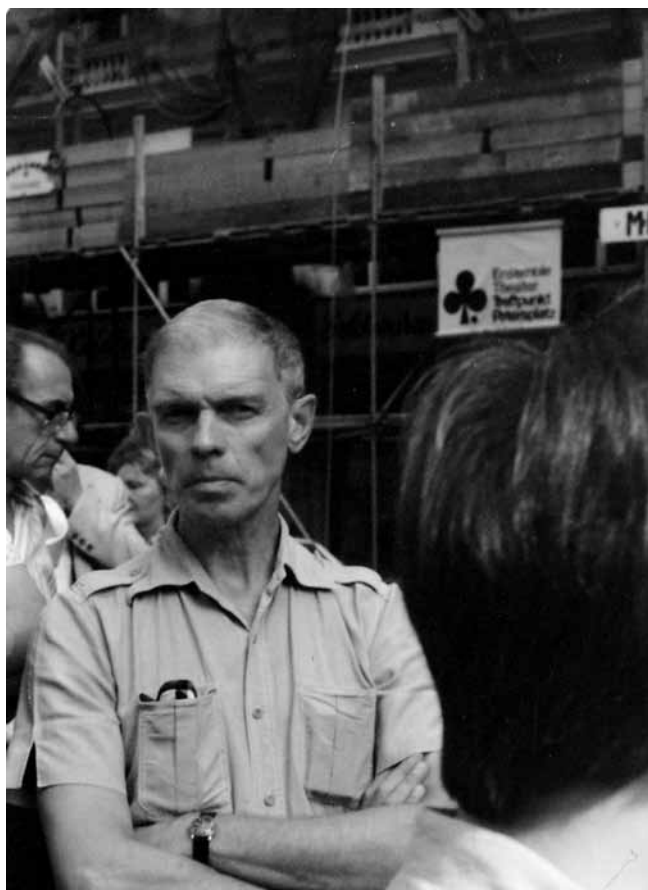
dostech o další služby, jako jsou překlady textů do cizích jazyků a jejich rozmnožování, je třeba dát této službě profesionálnější rádek. Příjemce dopisu ubezpečil, že *Tisková služba VONSu – I. Medek* bude i nadále co nejrychleji rozesílat zprávy a dokumenty, které obdrží přímo z domova, všem dosavadním i novým zájemcům. Tyto materiály, vydávané skupinami hnutí občanských aktivit v Československu, bude i nadále poskytovat volně a bezplatně. Na požádání bude poskytovat doplňkovou službu – redigování a překlady materiálů, fotokopie starších zpráv i dokumentů. Vybuduje zvláštní článkovou službu pro rukopisy (články, eseje, povídky apod.) vypracované v Československu, jejichž autoři svolili k distribuci v zahraničí. Informoval, že vypracuje přehledné seznamy existujících materiálů, které bude pravidelně doplňovat a rozesílat zájemcům. Na úhradu běžných výdajů, z nichž nejpodstatnější byly náklady na telefon, pořizování kopií a poštovné, požadoval od všech abonentů, kteří měli zájem o všechny tyto služby, měsíční poplatek ve výši přibližně 100 amerických dolarů.⁴⁷ Zájemců o originální i přeložené materiály o současné situaci v Československu bylo daleko víc, než původně Medek předpokládal. Mohl tak podstatně snížit prvotní odhad nákladů na cca 70 západoněmeckých marek.⁴⁸

⁴⁵ George (Jiří) Steiner byl původem z Československa, do Amnesty International nastoupil v prosinci 1972.

⁴⁶ ANM – ČSDS, f. Ivan Medek, záznam telefonického rozhovoru I. Medka s G. Steinerem z 23. 4. 1982.

⁴⁷ ANM – ČSDS, f. Ivan Medek, korespondence ostatní, dopis abonentům, květen 1982.

⁴⁸ ANM – ČSDS, f. Ivan Medek, korespondence ostatní, dopis abonentům, srpen 1982.

Ivan Medek na slavnostním odhalení pamětní desky T. G. Masaryka ve Vídni, Petersplatz, září 1982. Soukromý archiv.

Na základě kladné odezvy na svůj návrh z května a srpna svoji tiskovou službu rozšířil. Od září 1982 tak rozesílal materiály na více než sedmdesát adres. Mezi příjemci zpráv byly rozhlasové stanice, jako např. Hlas Ameriky, Svobodná Evropa, BBC, Rádio Vatikán, Deutsche Welle; tiskové agentury, východoevropští dopisovatelé akreditovaní ve Vídni, organizace zabývající se problematikou lidských práv typu Amnesty International či Helsinki Watch, ale i Index on Censorship, Reuters, rakouská televize ORF, vědecké politologické ústavy, archivy, zahraniční univerzity a knihovny – např. University of Toronto, Harvard University, Keston College, Universität Bremen, International Literary Centre NY, všechny redakce československých exilových periodik, Rada svobodného Československa a další exilová uskupení i osobnosti československého exilu, jako byli Pavel Tigrid, Jiří Pelikán, František Janouch, Vilém Prečan a mnozí jiní.

Ivan Medek měl i nadále kancelář ve svém bytě a pracoval bez stálých zaměstnanců, nepočítáme-li jeho obětavou manželku, a to pouze za paušál od institucí, které měly o tuto službu zájem. To již měli doma profesionálnější vybavení. Od Františka Janoucha z Nadace Charty 77 ve Stockholmu obdrželi v polovině osmdesátých let první počítač. Ten jim koupil, dovezl, nainstaloval českou abecedu a zprovoznil tehdy čtrnáctiletý Janouchův syn Erik. Prostřednictvím Pav-

la Tigrida získali kopírku. Nahrané zprávy pak přepisovala paní Helena Medková na počítači v pokoji a dokumenty rozmnožovali na kopírce, kterou umístili v kuchyni. Dříve než zásilky s materiály rozeslali svým abonentům, vážili je kvůli ceně poštovního, aby každá zásilka byla náležitě využita.⁴⁹

Prostřednictvím tiskové služby rozšiřoval Ivan Medek Dokumenty Charty 77, Sdělení VONS, otevřené dopisy, informace o perzekvovaných československých občanech, o pronásledování věřících. Nebyly to jen politické dokumenty, informace o zatčených a soudních procesech, ale i zprávy o celkovém stavu společnosti, texty s národohospodářskou tematikou, hospodářské analýzy, články o ekologické situaci v Československu a koncem osmdesátých let informace o vzrůstající aktivitě československých občanů, toužících po společenských změnách.

Při rozšiřování a zveřejňování zpráv o porušování lidských práv v Československu spolupracoval od začátku s Annou Faltusovou z Washingtonu, která pracovala v Senátu Spojených států pro republikánskou stranu. Dokumenty, jež získávala od Ivana Medka, sama překládala, rozmnožovala a posílala na osm úředních míst.⁵⁰ Jedním z adresátů byl senátor Robert Dole, pozdější kandidát na prezidenta USA. Materiály vložila do jeho tiskových desek, které byly k dispozici veřejnosti. Tím byl dodržen základní novinářský kodex, podle něhož mají být zprávy ověřeny ze dvou spolehlivých zdrojů. Tím prvním zdrojem byli lidé z VONS a Charty 77 a druhým právě složky senátora Dolea.⁵¹ Každý přeložený dokument dodávala Anna Faltusová s kopií českého textu, aby bylo zřejmé, že dokument je autentický. Od roku 1977 soustavně poskytovala překlady všech relevantních dokumentů Charty 77 a poté i VONS Helsinské komisi Kongresu USA, která výběr z těchto dokumentů publikovala v několika sbornících. Kromě státních institucí rozesílala některé dokumenty organizacím, které se zabývaly problematikou porušování lidských práv, jako Helsinki Watch Committee v New Yorku, Amnesty International, Human Rights International ve Washingtonu, International Human Rights Law Group ve Washingtonu, American Bar Association a National Academy of Sciences tamtéž, National Interreligious Task Force on Soviet Jewry v Chicagu a mnoha dalším. Pro tisk pak připravovala zprávy o situaci chartistů, politických vězňů a o porušování lidských práv v Československu.⁵²

Spolupráce s agenturou Palach Press

Od počátku svého exilu spolupracoval Ivan Medek při rozšiřování informací z domova s agenturou Palach Press Jana Kavana, a to pouze formou výměny dokumentů a informací. Přesto již v listopadu 1981 musel svou informační službu a sebe obhajovat a čelit dezinformacím z Londýna, že je „oficiálním zástupcem Palach Pressu“ ve Vídni a že distribuuje rozmnožené zprávy od agentury Palach Press, která stejné zprávy rozšiřuje řadu dní před ním. A tak na přímý dotaz Josefa Jostena píše v dopisu z 25. listopadu 1981: „Zprávy dostávám z ČSSR přímo a to z vlastního okruhu. [...] Jsou k dispozici všem, kteří o ně mají zájem. [...] Jakékoliv jejich blokování nebo omezování přístupu k nim by bylo ne-

⁴⁹ Rozhovor autorky s Helenou Medkovou, 17. 2. 2014.

⁵⁰ ANM – ČSDS, f. Ivan Medek, korespondence s Annou Faltusovou 1980–1982, dopis ze dne 17. 6. 1982.

⁵¹ I. MEDEK, *Děkuji, mám se výborně*, s. 91–92.

⁵² ANM – ČSDS, f. Ivan Medek, korespondence s Annou Faltusovou 1980–1982, dopis ze dne 16. 4. 1982.

Ivan Medek s Janem Vladislavem a Jiřím Pelikánem na ustavující schůzi Československého dokumentačního střediska nezávislé literatury, která se konala 1. března 1986 u Viléma Prečana v Hannoveru. ANM – ČSDS, sbírka fotografií.

Zakladatelé Československého dokumentačního střediska nezávislé literatury před sídlem střediska na Schwarzenbergu; nahoře zleva: J. Pelikán, V. Prečan, J. Jelinek, I. Kunstýř; dole zleva: I. Medek, J. Vladislav, cca 1987. Dalšími zakladateli byli J. Gruša, F. Janouch, K. Schwarzenberg a P. Tigrid. ANM – ČSDS, sbírka fotografií.

poctivé vůči těm doma, poškozovalo by je a škodilo i práci zde. Slyšel jsem, že se pro to někdy i Kavan zlobí, protože se původně domníval, že by mohl mít v této oblasti něco jako monopol. Nevím, snad je to pravda, snad ne. V žádném případě není pravda, že by mi Kavan posílal rozmnožené zprávy, které já pak jen posílám dál. [...] Prakticky všechny zprávy, které dostanu, přepisuju z telefonních rozhovorů. Kdo to někdy dělal (po večerech a po práci), umí si představit, co to znamená. Zprávy z Prahy chodí různými cestami. Může se i stát, že totéž dostane i PP⁵³ o dva dny dřív než já a naopak.⁵⁴

Tisková služba Ivana Medka tedy nebyla myšlena jako konkurenční podnik jiných agentur, jako byl např. Palach Press Jana Kavana. Po množících se pomluvách, dezinformacích a dezinterpretacích ze strany Jana Kavana a na základě rozporuplných zpráv z domova napsal Ivan Medek na žádost Viléma Prečana otevřený dopis českému disentu s datem 31. května 1984: „Přátelé, píšu nerad a jen proto, abych zabránil, pokud je to v mých silách, zbytečným nedorozuměním. K informační službě, kterou zde dělám, jsem se nerozhodl sám, ale byl jsem o ni požádán skupinou ne nevýznamných přátel, kteří ze zásadních důvodů nemohli dál spolupracovat s J. K.⁵⁵ Jejich důvody, buďte ujistěni, byly vážné. Netýkaly se jen osoby a způsobu práce J. K., ale i vás doma, vašich možností i vaší bezpečnosti. [...] Moje činnost není, nechce a ani nemůže být konkurencí pro J. K. Spolupracuji s ním bez přerušení formou výměny materiálů.“⁵⁶

Závěr

Zprávy a dokumenty, které vydávaly Charta 77, VONS a další nezávislá občanská hnutí, poskytoval Ivan Medek volně a bezplatně. V původním návrhu Tiskové služby byl požadován měsíční paušál na pokrytí základních výdajů za telefon, poštovné a rozmnožování ve výši 70 západoněmeckých marek, ale ten téměř nikdo neposílal.

Sám Ivan Medek k tomu později poznamenal: „Byly to iluze, cca 70 DM neposílal skoro nikdo z abonentů. Byli také chudí. Bez pomoci Pavla Tigrida a Nadace Charty 77, kteří však jen zprostředkovali pomoc z USA (Soroš), by to vůbec nešlo.“⁵⁷

Činnost informační služby ukončil Ivan Medek v únoru 1990 dopisem svým odběratelům: „...současně se změnou režimu se změnila i možnost získávání zpráv a informací z Československa. Není již třeba je dopravovat ilegálně přes hranice a je možno získat je normální cestou. Končíme proto s rozesíláním materiálů Charty 77, VONS a jinými informacemi.“⁵⁸

Práce, kterou Ivan Medek vykonával jako službu perzekvovaným a vězněným obhájcům demokracie a lidských práv, by nebyla možná bez obětavých a statečných lidí v Praze a na dalších místech Čech, Moravy i Slovenska, těch, kteří věděli, že to, co dělají, je nutné, a nebáli se riskovat svou svobodu. Nebyla by však možná ani bez obětavosti a porozumění těch, jimž zpracované zprávy, někdy mnohastránkové dokumenty, Ivan Medek posílal a kteří museli vědět, kam a komu se mají zprávy dostat do ruky, aby splnily svůj úkol. Ti všichni a především Ivan Medek se svou ženou Helenou měli velkou zásluhu na skutečnosti, že celý demokratický svět věděl o tom, že lidé v Československu aktivně bojují za svá práva, bez ohledu na následky, které jim tento odpor přinášel.

⁵³ Palach Press.

⁵⁴ ANM – ČSDS, f. Ivan Medek, korespondence s Josefem Jostenem, 1981–1983.

⁵⁵ Jan Kavan.

⁵⁶ Jitka HANÁKOVÁ, *Ivan Medek, Hlas Ameriky, Vídeň*, Muzeum: Muzejní a vlastivědná práce, 2010, roč. 48, č. 1, s. 56–61.

⁵⁷ ANM – ČSDS, f. Ivan Medek, tisková služba.

⁵⁸ Dopis Ivana Medka odběratelům tiskové služby, Vídeň, únor 1990, in: Renáta ELHENICKÁ, *Ivan Medek: historická biografická studie osobnosti novináře Hlasu Ameriky*, bakalářská práce obhájená na Katedře mediálních studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, 2008, příloha práce č. 5.